

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2993

av Karin Enström m.fl. (M)

Frihet och utveckling i världen

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering	4
1. Inledning – Sverige tar ansvar i en orolig värld	4
2. Demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter – Grunden för vår utrikespolitik	6
2.1 Våra värderingar	6
2.2 Värnandet av de mänskliga fri- och rättigheterna	6
2.3 Ökad frihet för världens kvinnor	7
2.4 Mänskliga rättigheter för alla	7
2.5 Frihet i den digitala världen	8
3. Internationellt samarbete	8
3.1 Vårt Europa	8
3.2 En större union med välmående grannar	10
3.3 EU:s röst i världen	12
3.4 Det nordiska samarbetet	14
3.5 Nato – en säkerhetspolitisk hörnsten	15
3.6 Ett reformerat och starkare FN	17
4. Vår tids säkerhetspolitiska utmaningar	18
4.1 Globaliseringens förändringskraft	18
4.2 Miljö, klimat och hållbar utveckling – centrala säkerhetsfrågor	18
4.3 Kampen mot terrorismen och dess drivkrafter	20
4.4 Svaga och sönderfallande stater	20
4.5 Ökad säkerhet genom internationella avtal och exportkontroll	21

4.6 Säkerheten i vår del av Europa	22
5. En öppnare värld genom handel, utveckling och bistånd	23
5.1 Handel för välstånd och utveckling	23
5.2 En bredare syn på utveckling.....	24
5.3 Biståndet som stöd till utveckling.....	26
5.4 Ett starkare stöd för kvinnor och barn	27
5.5 Biståndet som verktyg för demokratin	29
5.6 Nya utvecklingsmål – bortom 2015.....	29
5.7 Global migration och utveckling	30

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av utrikespolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 1 Inledning – Sverige tar ansvar i en orolig värld.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2 Demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter – Grunden för vår utrikespolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.1 Våra värderingar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.2 Värnandet av de mänskliga fri- och rättigheterna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.3 Ökad frihet för världens kvinnor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.4 Mänskliga rättigheter för alla.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.5 Frihet i den digitala världen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3 Internationellt samarbete.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.1 Vårt Europa.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.2 En större union med välmående grannar.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.3 EU:s röst i världen.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.4 Det nordiska samarbetet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.5 Nato – en säkerhetspolitisk hörnsten.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 3.6 Ett reformerat och starkare FN.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4 Vår tids säkerhetspolitiska utmaningar.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.1 Globaliseringens förändringskraft.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.2 Miljö, klimat och hållbar utveckling – centrala säkerhetsfrågor.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.3 Kampen mot terrorismen och dess drivkrafter.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.4 Svaga och sönderfallande stater.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.5 Ökad säkerhet genom internationella avtal och exportkontroll.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.6 Säkerheten i vår del av Europa.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5 En öppnare värld genom handel, utveckling och bistånd.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.1 Handel för välstånd och utveckling.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.2 En bredare syn på utveckling.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.3 Biståndet som stöd till utveckling.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.4 Ett starkare stöd för kvinnor och barn.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.5 Biståndet som ett verktyg för demokratin.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.6 Nya utvecklingsmål – bortom 2015.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5.7 Global migration och utveckling.

1. Inledning – Sverige tar ansvar i en orolig värld

En orolig omvärld med upptrappade konflikter och ökade geopolitiska risker ställer krav på svensk utrikespolitik. Utvecklingen i omvärlden påverkar Sverige.

Vi ser idag en svag internationell återhämtning i ekonomin och ökad oro i omvärlden. Den ekonomiska återhämtningen väntas ta tid och Sverige får ingen draghjälp. Riskerna för en svagare utveckling dominerar. Både inkomster och utgifter i de offentliga finanserna påverkas av den oroliga omvärlden.

Vi ser allvarliga humanitära kriser till följd av konflikter i omvärlden. Antalet flyktingar, asylsökande, och internflyktingar globalt överstiger för första gången sedan andra världskriget 50 miljoner personer. Det är en ökning med sex miljoner personer på ett år och en kris med stort och utbrett mänskligt lidande.

Sammantaget påverkar detta Sveriges utrikespolitik men också politiken som förs inrikes. Sverige ska ha en human flyktingpolitik och ta emot människor som flyr undan förföljelse och förtryck.

Den tydligaste omställningen i världen är den snabba ekonomiska och politiska maktförskjutningen från Europa och Nordamerika till framförallt Asien och då i synnerhet Kina och Indien. Den djupa ekonomiska kris som västvärlden nu genomgår påskyndar denna omställning. Alla tjänar på att välståndet ökar och att den ekonomiska utvecklingen förstärks i Asien. Det skapar fantastiska möjligheter för entreprenörskap och handel att växa. Den ekonomiska krisen tar dock styrka och energi från västvärldens utrikespolitiska handlingskraft och försvagar vårt inflytande i världen.

Vi måste slå vakt om att de gemensamma värderingar som vi värnar såsom demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi fortsätter att spridas i världen. För att möta framtidens utmaningar är därför ett starkare samarbete inom den europeiska unionen (EU) med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken samt ett djupare transatlantiskt samarbete det viktigaste för oss.

De länder som nu tar allt större plats på den internationella arenan måste visa att de också tar ansvar för de gemensamma globala utmaningar som världen står inför. De

måste därför lägga större kraft på att främja frihet, internationell fred och säkerhet, frihandel, fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Nya Moderaternas politik handlar om frihet och individens rättigheter såväl i de små som i de stora sammanhangen. För oss är det självklart att svensk utrikespolitik ska vara en tydlig röst för frihet och mänskliga rättigheter runtom i världen. Vi har en lång tradition inom detta område. Vårt engagemang för frigörelsekampen i Öst- och Centraleuropa är något som vi känner särskild stolthet över. Det är ett arv som förpliktigar. Vi ska driva denna frihetsagenda vidare genom att vara en stark kraft för ett fritt Vitryssland och stödja en demokratisk utveckling när den befinner sig på tillbakagång såsom i Ryssland och till del i Ukraina.

I takt med att globaliseringen och informationsteknologin länkar samman världens länder ökar också kravet på vårt globala engagemang. Vi ska stödja frihetslängtande människors kamp mot förtryck var än i världen de befinner sig. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna och vi ska stå upp mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning med mera. Vi måste också arbeta för att fler människor kan ta del av friheten genom att med kraft bekämpa fattigdom och miljöproblem i världen. Brist på rent vatten, kraftigt förorenad luft och avsaknaden av grundläggande sjukvård inskränker också människors frihet och möjligheter till ett bra liv.

Idag är det allt mer uppenbart att ekonomisk utveckling och politiskt inflytande går hand i hand. När Sverige står bättre rustat för framtiden här hemma kan vi också göra större skillnad utanför våra egna gränser. Det är då vi lyfter blicken och kan agera med styrka och trovärdighet på den internationella arenan. En tydlig svensk utrikespolitik bygger alltid på att vi tar ansvar för Sveriges ekonomi, samhällsutveckling och miljö.

2. Demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter – Grunden för vår utrikespolitik

2.1 Våra värderingar

Sverige är ett öppet land med ett långtgående internationellt engagemang och ett stort beroende av vår omvärld. Vår utrikespolitik ska vara värdebaserad. Vi ska medverka till frihet, fred och försoning såväl i vår egen som i andra delar av världen.

Nya Moderaterna arbetar för att få genomslag för de värden vi tror på. Det kräver internationellt inflytande vilket bygger på kompetens, ansvarstagande, en idé- och

politikutveckling i takt med omvärldens förändringar samt en effektiv och resursstark utrikesförvaltning. Politisk dialog och handel ger effektivare påverkansmöjligheter än isolering och bojkotter. I många fall är det just de länder som vi har minst samsyn med som vi har störst behov av att påverka för att kunna göra verklig skillnad.

Demokratin, folkrätten och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör hörnstenarna i vår utrikespolitik. Dessa förvaltas bäst genom kraftfulla internationella institutioner och en stark internationell rättsordning. Genom att främja dessa värden försvarar vi också Sveriges säkerhet, välstånd och intressen i den internationella politiken.

2.2 Värnandet av de mänskliga fri- och rättigheterna

Vår politik utgår från alla människors frihet och lika värde. De mänskliga rättigheterna omfattar varje person och begränsar staters makt över individen. Vi tar vår utgångspunkt i den enskilda människan, snarare än i systemen, när vi utarbetar vår politik. Därför är främjande och försvar av de mänskliga rättigheterna en kärnuppgift för oss och något som ska genomsyra all vår politik.

De mänskliga rättigheterna omfattar dels de medborgerliga och politiska rättigheterna, dels de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Tillsammans utgör de en helhet som måste respekteras för att människor ska kunna utveckla sin fulla potential. Det är i de länder där medborgerliga och politiska rättigheter respekteras, som marknadsekonomi har kunnat utvecklas och skapa tillväxt och välstånd. Vårt långsiktiga utrikespolitiska fokus måste därför ligga på att främja respekten för de medborgerliga och politiska rättigheterna, för att på så sätt skapa förutsättningar för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Det återstår fortfarande enorma utmaningar i världen när det gäller den demokratiska utvecklingen. Över 2 miljarder människor lever i samhällen där de grundläggande politiska och medborgerliga rättigheterna inte respekteras. Journalister fångas för att ha utövat sitt yrke, och civilsamhällesorganisationer som verkar för demokratisk utveckling förbjuds att verka och förföljs. Vi måste fortsätta stärka stödet och resurserna till försvarare av opinionsfriheten (yttrandefriheten, informationsfriheten, mötesfriheten, demonstrationsfriheten, föreningsfriheten och religionsfriheten) i de länder som klassificeras som ofria.

2.3 Ökad frihet för världens kvinnor

Lagstiftning och traditioner används för att inskränka kvinnors frihet på många platser i världen. Kvinnor utsätts för tvångsäktenskap, könsstymning, trafficking och sexuella kränkningar. Kvinnor drabbas ofta särskilt hårt av krig, naturkatastrofer, låg utvecklingsnivå och fattigdom.

Kränkningar av kvinnors rättigheter är ett av de största hindren för demokrati och ekonomisk utveckling. Först när kvinnor, i samma omfattning som män, får tillgång till utbildning, förvärvsarbete och äganderätt samt kan skyddas mot övergrepp, kan ett lands utveckling ta verklig fart.

Vi ska därför lägga fortsatt stor kraft på dessa områden inom såväl utvecklingsarbetet som övrigt internationellt arbete. FN-resolutionerna 1325 och 1820 om kvinnors och barns situation i väpnade konflikter är viktiga verktyg i kampen mot flera av dessa problem. Sverige har därför ett särskilt intresse av och ansvar för att resolutionerna genomförs nationellt och internationellt i all freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet och inom humanitära insatser.

2.4 Mänskliga rättigheter för alla

I tider där länder stiftar lagar som kränker människor på grund av deras sexuella läggning är det viktigt att Sverige står upp för hbtq-personers rättigheter. Sverige är ett av världens bästa länder att leva i för hbtq-personer.

Vi är och ska vara ett föregångsland också i detta avseende. Gränslös kärlek kräver fri rörlighet. Vi vill att registrerade partnerskap och samkönade äktenskap ska erkännas i hela EU.

Situationen för hbtq-personer i många av världens länder är svår. Homosexuella relationer är förbjudna i drygt 70 länder och i närmare tio av dessa kan dödsstraff utdömas. Även om läget långsamt blir bättre på många håll finns fortfarande mycket att arbeta med, och där kan Sverige bidra. Genom vår utrikes- och biståndspolitik kan Sverige spela en viktig roll för att stärka mänskliga rättigheter, frihet och demokrati.

Ett exempel på hur våra värderingar i hbtq-frågor ger avtryck i politiken är hanteringen av biståndet. Under alliansregeringen anpassades biståndet till en rad länder för att ge starkare stöd och hjälp där dessa personer är särskilt utsatta.

2.5 Frihet i den digitala världen

De senaste decenniernas tekniska utveckling, med internet och mobiltelefoni som centrala arenor för information, kommunikation och tankeutbyte, skapar förutsättningar för en frihetsrevolution. Framstegen inom dessa områden är enorma. Kapaciteten för internetanvändande i världen har mer än tredubblats de senaste fyra åren och mobilabonnemangen har mångdubblats. Dessa media ger individen en frihet som totalitära stater och auktoritära regimer vill kväva av rädsla för att förlora sitt informationsövertag och sin makt. Vi måste därför se teknikens möjligheter som just ett verktyg för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter i utrikespolitiken. Friheten på nätet måste säkras och detta arbete ska ingå som en naturlig del i den europeiska såväl som den internationella dialogen samt inom ramen för vårt utvecklings-samarbete.

Sverige ska vara ledande förkämpe för friheten på nätet. Vi ska följa upp MR-rådets resolution 20/8 om principen om att samma rättigheter gäller online som offline.

Sverige var initiativtagare till resolutionen och vi ska fortsätta vara dess främsta försvarare och vi ska hålla fast vid de principer som bör vägleda den internationella debatten om hur rättsstatens principer ska tillämpas online. Övervakning och tillgång till data är ibland ofrånkomligt för att bekämpa brott och skydda demokratins institutioner men syftet ska vara att värna friheten, den personliga integriteten och den enskildes rättigheter, inte att undergräva dessa värden.

3. Internationellt samarbete

3.1 Vårt Europa

Vi vill se ett fritt, öppet och enat Europa. Europasamarbetet har genom historien säkrat frihet, fred och demokrati i medlemsländerna och fortsätter att göra det för medlemmar och för blivande medlemmar. Sverige ska tillhöra kärnan i detta samarbete. Många gränsöverskridande frågor kan bara lösas genom Europasamarbetet. Vi moderater driver därför frågor som handlar om en mer ambitiös miljöpolitik, en ansvarsfull ekonomisk politik, krafttag mot internationell brottslighet, mindre byråkrati, ett gemensamt asylsystem och värnandet av frihet och demokrati i vår omvärld. Samtidigt är det viktigt att EU inte ges uppgifter som medlemsländerna bäst hanterar själva. Den så kallade subsidiaritetsprincipen som slår fast denna balans mellan EU och dess medlemsländer utgör grunden för vår syn på Europasamarbetet.

EU är ett verktyg för att hantera många av våra framtidsutmaningar, men EU är också mer än så. Europasamarbetet är ett gemensamt värderingsbygge mot protektionism,

nationalism och myter om självtillräcklighet. Det håller tillbaka och står emot de som vill slå ned frihet, demokratiska principer, mänskliga rättigheter och öppenhet såväl inom som utanför EU:s gränser. Det är i grunden dessa värderingar som binder oss samman och ger EU dess styrka.

I kölvattnet av den djupa ekonomiska krisen håller ekonomisk styrka och inflytande i världen på att förändras och till del glida bort från Europa. EU kommer sannolikt att fortsätta utvecklas positivt och välståndet öka, men inte i samma takt som till exempel Kina och Indien. Trots att EU har en stark attraktionskraft finns det en betydande risk att dess relativa inflytande kommer att minska. I framtiden är det därför angeläget att EU:s medlemsländer inte bara för en ekonomisk politik som löser akuta problem utan som också långsiktigt främjar ökad konkurrenskraft och tillväxt. Hur väl EU återhämtar sig och vilka beslut medlemsländerna fattar för att öka konkurrenskraften kommer att påverka EU:s inflytande i världen under lång tid framöver.

Arbetet med att förbättra den ekonomiska koordineringen inom EU måste fortsätta. Detta arbete ska präglas av öppenhet, insyn, uppföljning och möjlighet att utkräva ansvar. Men även arbetet med att fullfölja den inre marknaden för varor, tjänster, personer och kapital är centralt för att öka EU:s konkurrenskraft. Den inre marknaden, som omfattar 500 miljoner människor och 20 miljoner företag, lägger grunden för välstånd och ekonomisk utveckling inom EU. Vi arbetar för att stärka den fria rörligheten inom nya sektorer, minska regelbördan för företagande och reformera jordbrukspolitiken. EU:s medlemsländer måste också säkerställa att tillväxt- och sysselsättningsstrategin, Europa 2020, förverkligas. Den handlar om att varje medlemsland måste vara berett att vidta nödvändiga reformer för att minska budgetunderskott och återupprätta sunda offentliga finanser. Men det handlar också om reformer av skattepolitik, bidragssystem och pensioner. Det är även angeläget att öka kvinnligt deltagande i arbetslivet. Det bedöms att EU:s bruttonationalprodukt (BNP) ökar med cirka 25 procent när kvinnors sysselsättningsgrad är lika stor som männens.

EU måste bli öppnare för att möta framtidens utmaningar. Under det närmaste årtiondet kommer arbetskraftsutbudet att minska med närmare 60 miljoner människor inom EU på grund av befolkningsutvecklingen i medlemsländerna. För att möta det ökande arbetskraftsbehovet bör övriga medlemsländer följa Sveriges exempel och öppna upp för legal arbetskraftsinvandring för de många människor som vill söka sig en bättre framtid. EU ska ge alla människor i behov av skydd möjlighet till asyl och genomföra inrättandet av ett gemensamt asylsystem.

På samma sätt ska Sverige arbeta för frihandel och öppna marknader, och mot protektionism, både inom Europeiska unionen och gentemot andra länder.

Nya Moderaterna vill ha ett EU som ser till migrationens positiva effekter och som är generöst i mottagandet av asylsökande. Sverige tillhör de länder som tar emot flest flyktingar. Vi verkar för att fler ska göra mer.

3.2 En större union med välmående grannar

EU ska vara öppet för alla de europeiska länder som vill och förmår att leva upp till de krav som medlemskapet ställer. Skulle EU stänga dörren till dessa länder riskerar vi att få en ekonomisk nedgång och en destabiliserande utveckling i Europa. Det gäller med stor tydlighet i sydöstra Europa där närmare 100 miljoner människor i Turkiet och i länderna på västra Balkan knackar på EU:s dörr. Vägen till medlemskap är ofta krävande och komplicerad. Men det är just uppfyllandet av EU:s medlemskriterier som i grunden ger medlemskapet dess stora värde då det skapar förutsättningar för att bli en del av en gemenskap av fria samhällen och konkurrenskraftiga ekonomier.

Genom det östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex grannländerna i Östeuropa och Kaukasus. Dessa länders möjlighet att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier samt själva göra sina utrikespolitiska vägval är centralt för ett säkert och stabilt Europa.

Partnerskapet uppmuntrar och stödjer dem i genomförandet av nödvändiga reformer i denna riktning. För att partnerskapet ska få reell genomslagskraft krävs det dock att EU klart och tydligt deklarerar att även dessa länder ska få bli medlemmar i EU om de så önskar och förmår. För oss är det östliga partnerskapet en logisk fortsättning på vårt historiskt starka stöd för EU-utvidgning och spridning av EU:s värden, standarder och arbetssätt till hela den europeiska kontinenten.

Östliga partnerskapet har nu funnits i fem år. Vi har lagt grunden för en allt närmare relation med Georgien, Moldavien och Ukraina, genom att slutföra förhandlingar om associerings- och frihandelsavtal och etablera dialoger som syftar till viseringsfrihet. De kommer successivt att leda till att länderna integreras i EU:s inre marknad, vilket öppnar enorma ekonomiska möjligheter. Samtidigt som partnerskapet på vissa områden överträffat förväntningarna finns det bakslag och stora utmaningar. I Azerbajdzjan och Vitryssland är reformerna få, och Armenien drog sig tillbaka från sitt framförhandlade avtal. Även i de tre föregångsländerna finns det fortsatta problem med skyddet av

mänskliga rättigheter, korruption, alltför nära kontakter mellan ekonomi och politik. Den starka ryska reaktionen mot partnerskapet har eskalerat och satt partnerländerna – inte minst Ukraina – under hård press. Sverige behöver därför stärka ansträngningar över hela regionen, och det var i det syftet som alliansregeringen våren 2014 beslutade att anta en sjuårig biståndsstrategi för östliga partnerskapet, västra Balkan och Turkiet för perioden 2014–2020.

Nästa stora hållpunkt är toppmötet i Riga i maj 2015 där Sverige ska vara ledande i att ta nya steg i relationerna med partnerländerna.

En framgångsrik grannskapspolitik är av avgörande betydelse för EU:s trovärdighet och effektivitet som global aktör. Den kan även spela en viktig roll för att skapa starkare politiska och ekonomiska band till de länder i EU:s närhet som inte vill eller kan bli medlemmar av EU. Men då måste den bli ett tydligare stöd för demokrati, mänskliga rättigheter och öppna ekonomier. I grunden handlar det om att EU ska stå för en värde driven utrikespolitik för att bättre kunna verka för en demokratisk utveckling framförallt i Nordafrika och Mellanöstern. Det handlar om att inspirera och stödja länder som står vid historiska vägs käl och vars val kommer att ha betydande återverkningar på Europas utveckling. Utmaningarna i denna del av världen är enorma när det kommer till behovet av ekonomiska och politiska reformer och det kommer att krävas stort tålamod och uthållighet. Men möjligheterna är ännu större.

3.3 EU:s röst i världen

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och hållbar utveckling i världen. Men trots att EU har många viktiga utrikespolitiska instrument som ger inflytande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att EU ska kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset. En stärkt gemensam politik kräver kompetens, kunnande och ett stärkt förtroende för EU:s institutioner. Alternativet till ett starkt EU är ett splittrat Europa styrt av stormakter.

EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. Den transatlantiska länken, som binder parterna samman, är den viktigaste kraften för demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i den internationella politiken. USA måste, liksom Europa, hantera betydande ekonomiska utmaningar, vilket sannolikt

kommer att begränsa landets utrikespolitiska handlingsfrihet under de kommande åren. I ljuset av detta och de politiska och ekonomiska förändringarna i världen är det viktigare än någonsin att EU och USA fördjupar sitt samarbete och agerar tillsammans på den internationella arenan. EU och USA bör bland annat upprätta ett gemensamt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen.

Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP, kommer att skapa världens största regionala frihandelsområde. Målet är att få bort handelshinder för den transatlantiska handeln. För Sverige är avtalet mycket viktigt. Sveriges utveckling och välstånd har under åren varit nära sammanlänkade med frihandelns landvinningar. Det gäller än i dag. Och USA är en av våra viktigaste handelspartner. En simulering av de ekonomiska effekterna av ett ambitiöst och långtgående TTIP pekar på att Sveriges export till USA skulle öka med 17 procent och importen med 15 procent. För resterande EU skulle såväl export som import öka med 20 procent. Även BNP skulle påverkas positivt. Vi vill därför se ett ambitiöst transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap mellan EU och USA senast 2015. Att på detta sätt sammanlänka världens två största ekonomier är bra för hållbar tillväxt och sysselsättning, för styrkan och vitaliteten i den så centrala transatlantiska länken, och för frihandeln.

Betydelsen av EU:s relationer med Kina har ökat markant det senaste årtiondet. Kina har gått från att vara en regional stormakt till att bli en global stormakt med den kanske starkaste ekonomiska utvecklingen i världen. Kinas agerande påverkar i princip alla verksamhetsområden inom EU:s utrikespolitik. EU måste, som Kinas viktigaste exportmarknad, tydligare använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka Kina när det gäller mänskliga rättigheter, liberaliseringen av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling.

EU bör utveckla närmare relationer med länderna på den afrikanska kontinenten. Afrika söder om Sahara har en stark ekonomisk tillväxt och utvecklingen går i de allra flesta fall i rätt riktning. Vi vill se ett förstärkt partnerskap mellan EU och den afrikanska unionen (AU). Kampen mot fattigdom, främjande av hållbar utveckling och arbetet för frihandel är prioriterade områden för detta partnerskap. Vi vill också att EU fördjupar sitt samarbete med länder som Brasilien, Indien och Sydafrika i viktiga frågor som rör klimat, forskning och tillväxt.

Relationen mellan EU och Ryssland måste vila på respekt för internationella regler, institutioner och principer. Åtaganden inom världshandelsorganisationen WTO och Europarådet måste följas och uppmuntra till en utveckling mot ett pluralistiskt och mer demokratiskt Ryssland. EU måste påtala de oacceptabla övergreppen mot de mänskliga rättigheterna inte minst mot hbtq-personer och den ökade repressionen mot det civila samhället.

EU måste också fortsätta att driva på fredsprocessen mellan Israel och Palestina baserat på en tvåstatslösning där båda parter kan leva med säkra och erkända gränser med utgångspunkt i 1967 års gränser och FN:s resolution 242.

Vi vill att den europeiska utrikestjänsten ska stärkas, för att få starkare genomslag för den gemensamma utrikespolitiska rösten. EU:s medlemsländer behöver utveckla en starkare militär och civil förmåga att hantera kriser och konflikter. Den ekonomiska krisen har, trots detta, tvingat de flesta medlemsländerna att sänka sina försvarsanslag. EU:s medlemsländer behöver därför fördjupa det försvarspolitiska samarbetet. Europeiska försvarsbyrån (EDA) kan stödja medlemsländernas arbete med att koordinera och effektivisera arbetet på detta område. Ett resursstarkare Europa som har förmågan att både ta ett större ansvar för den egna säkerheten och kunna vara en stark partner till USA är även väsentligt för hållbarheten i det transatlantiska samarbetet.

I juli 2012 lanserade dåvarande utrikesminister Carl Bildt och hans kolleger från Italien, Polen och Spanien en process för att väcka debatt om EU:s strategiska roll i framtiden. Processen är tänkt att utmynna i ett samlat strategiskt ramverk som ger långsiktig och övergripande vägledning för EU:s internationella agerande. Syftet med en sådan strategi är att stärka EU som global aktör, genom en sammanhållen vision för EU:s utrikesrelationer och en effektivare användning av de instrument och resurser som EU förfogar över. EU fastslog 2003 en europeisk säkerhetsstrategi, men den fokuserar på traditionell utrikespolitik, och världen har sedan dess gått in i ett skede av omvälvningar. Även EU har förändrats sedan dess. Bland annat har det så kallade Lissabonfördraget antagits, där EEAS etablerades. En europeisk global strategi skulle stärka EU:s möjligheter att fullt ut tillvarata Lissabonfördragets potential och vara en kraftfull global aktör i en föränderlig omvärld. Det hjälper oss att använda EU:s instrument och institutioner på ett sätt som främjar unionens värden, intressen och mål och gynnar medlemsstaterna och dess medborgare. Och det gör det möjligt för EU att vara en drivkraft med stärkt position på världsscenen. Vi vill att Sverige ska vara fortsatt pådrivande i detta arbete.

3.4 Det nordiska samarbetet

Verksamheten inom det nordiska samarbetet har under alliansregeringen fortsatt att utvecklas och fördjupas. Vårt nordliga grannskap fortsätter att vara ett område för samverkan och sökande efter gemensamma lösningar. Parallellt utvecklas de nordisk-baltiska relationerna, och banden mellan detta nordisk-baltiska samarbete och de så kallade Visegradländerna i Centraleuropa stärks.

Den nordiska välfärdsmodellen bygger på gemensamma värderingar om demokrati, mänskliga rättigheter, öppenhet och inkludering, tolerans, tillit och jämlikhet. En målsättning för det nordiska samarbetet är att alla medborgare ska ha lika tillgång till den välfärd länderna erbjuder sina egna medborgare. Sverige valde därför som ordförande i Nordiska ministerrådet 2013 att fokusera på de framtidsutmaningar som möter den nordiska välfärdsmodellen. Det svenska ordförandeskapsprogrammet ”Den nordiska modellen i en ny tid” lyfte särskilt fram de demografiska utmaningarna, kampen mot utanförskapet och arbetslösheten och frågan om hur vi ska öka konkurrenskraften samtidigt som vi skapar ett hållbart samhälle.

Sverige har och ska fortsatt arbeta för att effektivisera, stärka och modernisera det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet. Målet ska vara att det nordiska samarbetet i än högre grad ska bli ett användbart politiskt instrument för de nordiska regeringarna och bättre avspegla ländernas aktuella politiska prioriteringar. Sverige ska också arbeta för att synliggöra den gemensamma och omfattande verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet. Som ett led i detta arbete tog Sverige 2013 initiativ till en serie informella diskussionsmöten mellan de nordiska samarbetsministrarna i syfte att lyfta blicken från de dagsaktuella frågorna och diskutera hur Nordiska ministerrådets verksamhet bör utvecklas på längre sikt, ett arbete som ledde fram till förslag på nya prioriteringar och reformer under 2014.

Sverige ska fortsatt verka för ett fördjupat nordiskt samarbete också på det säkerhetspolitiska området samt att ytterligare stärka det bilaterala samarbetet med de nordiska baltiska länderna samt multilateralt inte minst i EU- och FN-sammanhang.

3.5 Nato – en säkerhetspolitisk hörnsten

Nato utgör grunden för den europeiska säkerhetsstrukturen. Inom Nato förenas européer och nordamerikaner varje dag kring en gemensamt antagen säkerhetsagenda och gemensamma åtaganden. Nato har samtidigt förändrats i takt med att de

säkerhetspolitiska utmaningarna i omvärlden ändrats och har i dag ett utvecklat samarbete även med icke-Natoländer i fredsbevarande operationer. Sverige har i denna del blivit ett aktivt partnerland. I dag är 21 av 28 EU-länder medlemmar av Nato och det är dessa länder som har tillgång till den europeiska säkerhetspolitikens innersta kärna. Samarbetet mellan EU och Nato måste vidareutvecklas och innefatta en strategisk dialog om hur organisationerna kan komplettera varandra och gemensamt möta globala utmaningar.

Nato är en central organisation för Europas säkerhet. Den förra alliansregeringen beslutade om en översyn av hur Sveriges internationella försvarspolitiska samarbete i Norden, inom EU, med Nato och andra berörda former, ser ut. Syftet var också att ge förslag på hur dessa skulle kunna utvecklas. Den översynen har nu presenterats och vi förväntar oss att regeringen tar de redovisade förslagen vidare. Försvarsberedningen förutsatte i bred politisk enighet i sin försvarspolitiska rapport att värdlandsstöd beaktas i försvarsplaneringen och att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder inklusive avtalsregleringar för att berörda myndigheter ska kunna skapa tillräckliga förutsättningar för att Sverige ska kunna ge och ta emot militärt stöd.

Alliansregeringen tog viktiga steg för att ytterligare utveckla och fördjupa våra internationella samarbeten. Bland annat har vi stärkt vår transatlantiska länk, och relationen med USA nådde en höjdpunkt vid president Obamas besök i Sverige 2013. Samarbetet med Nato har utvecklats, bland annat genom att Sverige nu deltar i Natos snabbinsatsstyrka NRF i reservstyrkeregistret.

Sveriges internationella samarbeten har även utvecklats genom internationella insatser, bland annat under Afghanistaninsatsen där svenska, finska, norska och lettiska soldater och officerare deltog under Sveriges ledning. Detta skedde med FN-mandat och under Natoledning. I ljuset av att Afghanistaninsatsen avslutas kommer det vara nödvändigt att utveckla vårt samarbete med Nato på andra sätt, för att säkerställa fortsatt förmågeutveckling. Inför Natotoppmötet i Wales 4 september i år förberedde därför Sverige och Finland ett antal förslag på hur vårt samarbete med Nato ska utvecklas. Det handlar om att hitta nya samarbetsformer och att kunna delta i övningar som nu blir allt viktigare för utvecklingen av försvaret – i avsaknad av större internationella insatser. Att kunna delta i Natos övningar gör vårt försvar mer kvalificerat och bättre förberett att i ett skarpt läge kunna samarbeta med andra. Sverige och Finland har tillsammans skrivit på ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd. Avtalet ger möjligheter för

Sverige att förbereda oss på att kunna ta och ge militärt stöd, baserat på inbjudan av Sverige som värdnation.

Den ryska aggressionen mot Ukraina och den ökade militära övningsverksamheten både i luften och till sjöss i Östersjön har skapat ett nytt säkerhetsläge i Sveriges närområde. En ny normalbild har etablerats. Detta får konsekvenser för Sveriges försvars- och säkerhetspolitik. Det är nu viktigt att Sveriges försvarsförmåga stärks. Alliansen har därför presenterat ökade satsningar på Sveriges försvar som innebär mer kompetent personal, modern materiel, mer övning och ökad närvaro i strategiskt viktiga områden. Därtill behöver vi även utveckla våra samarbeten och det är viktigt att det nu på allvar genomlysas vilka konsekvenser ett eventuellt svenskt Natomedlemskap skulle få. Vi vill fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning. Det ger Sverige större möjligheter att ta ansvar för och påverka en organisation som är central för vår egen och Europas säkerhet. Det kräver att det finns en bred parlamentarisk förankring och ett folkligt stöd för ett sådant beslut. Det bör även ske i nära dialog med och helst tillsammans med Finland.

3.6 Ett reformerat och starkare FN

Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd har det högsta ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Genom sin världsomspännande medlemskrets har FN unika förutsättningar att samla världens länder till hållbara lösningar på många av vår tids globala utmaningar. Den normbildning som utvecklats inom FN bland annat genom folkrätten och konventioner om de mänskliga rättigheterna, är grundläggande för det internationella systemet.

FN genomför allt större fredsfrämjande insatser. I många konfliktområden där regionala säkerhetsorganisationer och stora länder har begränsade intressen och begränsad förmåga är en FN-insats ofta den bästa och enda lösningen.

Sveriges och övriga västvärldens deltagande i FN:s fredsinsatser bör öka för att ytterligare höja legitimiteten och kvalitén i dessa insatser. Men FN är också världens samlade utvecklingspolitiska organ. Organisationens roll som samordnare av utvecklingshjälp och säkerhetsinsatser i de allra fattigaste och mest konfliktdrabbade länderna är helt central. FN behöver ett fortsatt starkt mandat för att driva fattigdomsbekämpningen även efter millenniemålens slutpunkt 2015. Vid slutet av 2014 är det ett år kvar till dess att millenniemålen ska vara uppfyllda. 2014 kommer präglas

av arbetet med att ta fram och komma överens om nya globala utvecklings- och hållbarhetsmål för tiden efter 2015. I det arbetet ska Sverige vara ledande.

Sverige är kandidat till FN:s säkerhetsråd för perioden 2017 till 2018.

Kandidaturen kommer, med nordiskt stöd, att ta fasta på våra meriter som engagerad, generös och principfast FN-medlem. På så vis argumenterar vi bäst för att det är dags för en nordisk röst i rådet, men också för att det internationella bruket med omfattande kampanjer behöver ses över.

Det finns tydliga brister i uppbyggnaden av FN:s råd för mänskliga rättigheter vilket föranleder ett behov av demokratikrav för medlemskap. Det är i längden inte hållbart att ett råd som ska granska medlemsländernas efterlevnad av de mänskliga rättigheterna delvis består av länder som själva konsekvent bryter mot dessa rättigheter. I vissa fall dubblar också FN-organen varandras uppgifter, vilket leder till otydliga ansvarsförhållanden och dålig resursanvändning. Som stor givare och med lång tradition av ett omfattande engagemang har Sverige en viktig roll att spela i reformeringen av FN-systemet.

Ytterst avgörs FN:s möjligheter och begränsningar av medlemsländerna. Alltför ofta hämmas FN-systemet av politiska motsättningar. Det återspeglas i att arbetet i FN:s säkerhetsråd många gånger blockeras av de permanenta medlemmar som har veto. Säkerhetsrådets sammansättning måste reformeras och bättre spegla världen av idag. Vi anser att EU bör representeras av ett gemensamt säte i säkerhetsrådet.

Vi vill se ett starkare FN som värnar om principen om skyldigheten att skydda. Världen måste kunna skydda människor som utsätts för stort lidande orsakat av till exempel inbördeskrig eller förtryck från den egna staten. I yttersta fall kan detta även innefatta militära insatser. Ett mandat från FN:s säkerhetsråd ska alltid eftersträvas vid sådana insatser och de måste ta sin utgångspunkt i FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna.

4. Vår tids säkerhetspolitiska utmaningar

4.1 Globaliseringens förändringskraft

Europa utgör ett unikt område av fred, frihet, säkerhet och välbefinnande i världen. Grunden för denna utveckling har lagts genom samarbete och integration inom ramen för EU, Nato, OSSE och Europarådet. Dessa organisationer utgör alltjämt pelarna i den

europiska säkerhetsstrukturen. Trots det har vi i närtid upplevt krig inom och mellan länder i Europa och nya risker och hot utvecklas i takt med att tekniken och omvärlden förändras. I allt högre grad blir våra samhällen beroende av flödena av varor, information, kapital, tjänster och människor som utgör globaliseringens kärna. Vi är på väg mot en sammanlänkad värld med stora möjligheter men också beroenden och sårbarhet som följd. Det medför nya och genomgripande konsekvenser för vår säkerhet. Vi måste trygga dessa flöden genom internationellt samarbete och en stark global infrastruktur. Men vi måste också förbereda oss för att händelser bortom Europa kommer att ha större säkerhetspolitisk återverkan i vår egen del av världen i takt med att världen krymper.

4.2 Miljö, klimat och hållbar utveckling – centrala säkerhetsfrågor

Miljö och klimat är satt under hårt tryck på grund av föroreningar, överutnyttjande och exploatering. De globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna påverkar oss alla och utgör ett av de allvarligaste hoten mot människors säkerhet och levnadsvillkor runt om i världen. Den biologiska mångfalden och jordens motståndskraft hotas. Därmed riskeras människors livsbetingelser som tillgången till mat, ren luft och dricksvatten.

Ett förändrat klimat innebär bland annat att översvämningar, värmeböljor, torka och orkaner kommer att bli vanligare. Därtill väntas stigande vattennivåer och ökenutbredning. Detta kan i sin tur äventyra livsmedelsförsörjning, ekonomisk utveckling och i förlängningen medföra allvarliga säkerhetsrisker. Livsmedelsbehovet kommer sannolikt att fördubblas inom fyrtio år och utmaningen att producera mat, på ett hållbart sätt, och ha tillgång till drickbart vatten är redan betydande.

Resursfrågor blir i större utsträckning säkerhetsfrågor. Kampen om resurser kan skapa spänningar och konflikter såväl inom som mellan länder. Redan idag bottnar en stor andel av världens konflikter i miljörelaterade faktorer, och den snabba befolkningstillväxten i kombination med klimatförändringar riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och flyktingströmmar som följd.

Klimatförändringens påfrestningar drabbar redan fattiga länder med bristande kapacitet att anpassa samhället efter klimatförändringens effekter särskilt hårt. Därför måste en mer hållbar global utveckling påskyndas och användandet av fossila bränslen på sikt upphöra.

EU:s medlemsländer har idag ett alldeles för stort beroende av fossila bränslen vilket utgör cirka två tredjedelar av deras energianvändning. Energibehovet inom EU bedöms öka kraftigt under de närmaste två till tre decennierna. Detta riskerar skada miljön samt skapa ett ohälsosamt beroendeförhållande till ett antal leverantörländer som begränsar EU:s utrikespolitiska handlingsfrihet. Att utveckla en gemensam energimarknad med minskad användning av fossila bränslen är därför centralt både för EU:s utrikes- och miljöpolitik.

Ett globalt klimatavtal innefattande nationellt bindande mål för utsläppsminskningar är centralt i arbetet för att begränsa den globala uppvärmningen. Samtidigt krävs ett fördjupat internationellt samarbete kring utmaningen att anpassa oss till klimatförändringarnas konsekvenser. Många länder kommer inte klara av att på egen hand genomföra nödvändiga anpassningar, och därför krävs en mobilisering av FN och andra internationella organisationer, däribland EU. Här kan ett svenskt klimatanpassat biståndarbete också spela en viktig roll.

4.3 Kampen mot terrorismen och dess drivkrafter

Terrorismen är ett av de allvarligaste hoten mot det öppna och toleranta samhälle som vi värnar.

Bekämpning av terrorism är en gränsöverskridande utmaning. Det är därför angeläget att stärka EU-samarbetet i kampen mot terrorismen. Men detta får inte ske på ett sätt som kränker människors integritet och rätten till ett privatliv. Större ansträngningar måste också göras för att angripa terrorismens drivkrafter som social och ekonomisk orättvisa och känslan av utanförskap. Sveriges långsiktiga insatser för att stärka demokrati och ekonomisk utveckling på de platser som präglas av radikaliserings måste fortsätta och regelbundet utvärderas. Ju öppnare och mer välmående ett samhälle är desto sämre är förutsättningarna för extremism och radikalisering.

De senaste åren har ett antal svenska medborgare åkt till väpnade konflikter och stridit med terrorstämplade organisationer. Förutom det allvarliga i sig att människor från Sverige åker till andra länder och griper till vapen skapar dessa resor en riskabel situation i Sverige efter hemkomsten. Vi bör därför se över om det är möjligt att skärpa straffen för personer som reser utomlands och strider tillsammans med terrorstämplade grupper.

4.4 Svaga och sönderfallande stater

Världen plågas på flera ställen av sönderfallande stater. De kännetecknas ofta av omfattande korruption, förtryck och konflikter mellan religiösa eller etniska grupper. Dessa spänningar och konflikter fräter sönder länder inifrån och kan skapa plattformar för terrorister eller kriminella nätverk att verka ostört.

Den grova organiserade brottsligheten med smuggling över gränserna av människor samt till exempel narkotika och vapen utgör ett växande problem som ofta är kopplat till svaga eller sönderfallande stater. Även piratangrepp på sjöfarten som är ett växande problem som hotar globala handelsflöden har ofta sitt ursprung i sådana områden.

En av det internationella samfundets största utmaningar utgörs av den rådande situationen i Afghanistan, Syrien och Pakistan. Ett sönderfall av dessa länder skulle kunna få förödande konsekvenser för internationell fred och säkerhet. Det understryker också vikten av att Sverige fortsätter ge ett långsiktigt bidrag till stöd för fred, säkerhet och utveckling i berörda länder. Tidigare i år beslutade alliansregeringen om en ny resultatstrategi för Afghanistan där utbildning, jämställdhet, ekonomisk utveckling och sysselsättning sätts i fokus och sträcker sig fram till 2020.

Konflikten i Syrien har pågått i snart 3 år. Situationen förvärras hela tiden och har skapat instabilitet i hela regionen, miljontals människor är på flykt och antalet dödsoffer stiger hela tiden dramatiskt. Parterna och det internationella samfundet har nu ett gemensamt ansvar att ta vara på de förhandlingar som inleds för att stödja och bidra till en politisk lösning. Våldet måste upphöra och den humanitära rätten inklusive rätten till humanitärt tillträde måste respekteras. En politisk lösning måste vara bred och inkluderande.

4.5 Ökad säkerhet genom internationella avtal och exportkontroll

Sverige har av utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska skäl valt att i viss utsträckning tillåta export av krigsmateriel. Genom att delta i det internationella samarbetet på försvarsmaterielområdet säkrar vi Sveriges långsiktiga utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska intressen. Ytterst handlar det om att slå vakt om Sveriges långsiktiga säkerhet.

Nya Moderaterna anser att Sverige ska ha en strikt exportkontrollagstiftning med noggrann kontroll och uppföljning och att kontrollen sker i enlighet med gällande lagstiftning, rådande riktlinjer och internationella överenskommelser.

Alliansregeringen var pådrivande i ett antal internationella sammanhang för att stärka exportkontrollen. Vi anser att ett universellt, juridiskt bindande fördrag som globalt stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen utgör den mest effektiva vägen att komma tillrätta med den gränsöverskridande illegala vapenhandeln som på många håll i världen föder väpnade konflikter och instabilitet på regional och nationell nivå. Vi vill se ökade krav på världens länder att upprätthålla effektiva kontrollapparater, stifta nödvändiga lagar, skapa kontrollinstrument och upprätta eller stärka de myndigheter som ansvarar för kontrollen. Vi vill att normer ska ställas upp för vad som är en acceptabel handel, vad som svarar mot länders legitima rätt till självförsvar, och vad som bör undvikas för att inte bidra till att underblåsa konflikter eller bidra till att humanitär rätt och mänskliga rättigheter kränks.

I juni 2012 fattade alliansregeringen beslut om en parlamentarisk kommitté för översyn av exportkontrollen av krigsmateriel. Kommittén har i uppgift att utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den. Kommittén ska i december 2014 lämna förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Utgångspunkten utgörs av de förutsättningar som gäller för den svenska utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiken samt Sveriges internationella åtaganden bland annat på exportkontrollområdet och mänskliga rättighetsområdet.

Risken för spridning av massförstörelsevapen har ökat de senaste åren. Iran och Nordkorea fortsätter att utmana det internationella samfundet och icke-spridningsregimen är satt under hårt tryck. Vårt mål är en värld fri från massförstörelsevapen. Vi ger vårt fulla stöd till Global Zero-initiativet och den konkreta färdplan som har presenterats för att avveckla alla kärnvapen till år 2040. Utvecklingen på nedrustningsområdet styrs nästan uteslutande av dagens kärnvapenländer. Dessa måste gå före och minska sina egna kärnvapenarsenaler för att med trovärdighet kunna driva icke-spridningsfrågorna. Även de taktiska kärnvapnen måste omfattas av nya nedrustningsavtal, och ett provstoppsavtal måste skyndsamt komma på plats. Utvecklingen av missilförsvar utgör också en viktig komponent i icke-spridningsarbetet då det bl.a. syftar till att ta bort drivkraften för länder att utveckla massförstörelsevapen och missilteknologi. Det råder fortfarande en osäkerhet kring hur verkningsfulla dessa system kommer att bli, men vi välkomnar denna utveckling under förutsättning att den utformas på ett inkluderande sätt och ligger i linje med internationella avtal. Det är angeläget att det avtal som reglerar konventionella stridskrafter i Europa, CFE-avtalet,

vidmakthålls och efterföljs för att säkra ett tryggt och stabilt Europa. Men även den okontrollerade spridningen av små och lätta vapen måste bekämpas då sådana vapen skördar närmare en halv miljon dödsoffer varje år.

4.6 Säkerheten i vår del av Europa

Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra länder. Vi ska vara med och ta ansvar för säkerheten i Europa genom att stödja andra EU-länder eller nordiska länder om de utsätts för katastrofer eller olika former av angrepp. Ett sådant åtagande är det mest grundläggande uttrycket för europeisk solidaritet och därför en naturlig vidareutveckling av Sveriges säkerhetspolitiska linje. Vi ska också ha förmåga att ta emot militär hjälp av andra länder om Sverige hotas. Riksdagens enhälliga beslut om solidaritetsförklaringen är ett uttryck för detta. Vår solidaritetsförklaring ställer också nya och högre krav på att Sverige med trovärdighet ska kunna ge och ta emot militärt stöd.

Utvecklingen i närområdet och vår omvärld kräver att Sverige har ett starkt försvar med hög tillgänglighet. Sveriges militära förmåga och agerande är en viktig faktor för den säkerhetspolitiska stabiliteten i området. Säkerheten i närområdet handlar dock inte bara om militära hot och utmaningar. Miljöhot, riskfyllda energitransporter på Östersjön och störningar av handelsflöden till och från Sverige kan leda till svåra påfrestningar för vårt samhälle. Den allt djupare integrationen mellan länderna i Östersjön inom luft- och havsövervakning, sjöräddning och miljösamarbete säkrar att vi är bättre förberedda om en katastrof eller olycka skulle äga rum.

Utvecklingen i Arktis betyder allt mer för vår egen säkerhet. Klimatförändringarna skapar nya utmaningar men också möjligheter som Sverige måste förhålla sig till och påverka. Vi vill öka det nordiska samarbetet och se en starkare roll för EU i utformandet av Arktispolitiken då EU förfogar över viktiga instrument för att främja en säker och hållbar utveckling av området.

Vi delar värdegemenskap och utmaningar med de andra nordiska och baltiska länderna som utgör en unik grund för att fördjupa vår utrikes- och försvarspolitiska samverkan. Vi vill kraftfullt förstärka detta samarbete. Om alla de nordiska länderna på sikt tillhör EU och Nato skulle det ytterligare underlätta vår samverkan. Vi tror att denna form av fördjupad regional integration med likasinnade länder inom ramen för EU och Nato-samarbetet kommer att spela en allt viktigare roll i framtiden.

Alliansregeringen påbörjade även en viktig process för att fördjupa försvarssamarbetet med Finland. I januari 2015 kommer respektive försvarsmakter lämna förslag på hur vi kan gå vidare med samarbetet – inom ramen för det samarbetsavtal som slöts mellan Sveriges och Finlands försvarsministrar i Helsingfors i våren 2014. Detta är ett fredstida samarbete som ytterligare stärker banden mellan våra länder och som kan bidra förmågehöjande. Även det nordiska försvarssamarbetet har utvecklats under de senaste åren och är, i likhet med det svensk-finska samarbetet, ett komplement till samarbeten i EU och partnerskapet med Nato.

5. En öppnare värld genom handel, utveckling och bistånd

5.1 Handel för välstånd och utveckling

Världen behöver mer frihandel och färre murar. Fler människor kan då dra nytta av en öppen värld där flödet av varor, kapital och tjänster stiger i snabbare takt och välståndet ökar. Sveriges resa från fattigdom till välstånd grundlades när vi införde frihandel och näringsfrihet och öppnade upp vårt land mot omvärlden. På den grunden fortsätter vi att bygga vårt välstånd. Sverige är ett av världens mest handelsinriktade länder, och exporten motsvarar runt hälften av vår BNP.

Vi lägger även i detta sammanhang stor kraft vid att fördjupa det nordiska samarbetet genom att montera ner gränshinder och underlätta människors möjligheter att röra sig över gränserna. Det nordiska samarbetet, som är unikt både på grund av sin närhet och sin politiska samsyn, ska främja ökad konkurrenskraft i en globaliserad värld och gemensamt göra oss bättre rustade att möta framtidens utmaningar.

Handelspolitiken behöver kontinuerligt anpassas till att vår ekonomi blir allt mer tjänsteintensiv. De största ansträngningarna har länge varit inriktade på att montera ner tullmurar inom jordbruks- och industriområdet. Det arbetet ska fortsätta, men vi måste nu lägga större kraft även på att ta bort handelshinder inom tjänsteområdet. Vi ska också bekämpa barriärer och nationell särslagstiftning som står i vägen för utvecklingen inom den digitala ekonomin.

Handel är ett viktigt verktyg i kampen för bättre miljö. Spridningen av till exempel vattenreningsteknik och klimatsmarta transport- och uppvärmningssystem skapar nya möjligheter. Genom att ta bort tullar och handelshinder kan vi även utöka den gröna frihandeln för miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknologier.

Sverige ska vara den främsta rösten för frihandel och öppenhet, inom EU och i världen. Om EU bygger barriärer mot omvärlden tappar vi i konkurrenskraft och skadar vår egen utveckling. EU:s frihandelsavtal ska vara så ambitiösa och heltäckande som möjligt. Världshandelsorganisationen WTO:s regelverk är satt under hård prövning. Det är därför viktigt att vi slår vakt om och bidrar till ett robust internationellt handelssystem som tryggar att ingångna avtal och överenskommelser efterlevs. Sverige ska driva på för ett nytt globalt frihandelsavtal inom ramen för WTO.

5.2 En bredare syn på utveckling

De senaste decennierna har vi sett den snabbaste fattigdomsminskningen i världshistorien. Hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom. Samtidigt ökar fattigdomen i vissa delar av världen och förblir en stor global utmaning. Idag lever 1,2 miljarder människor i extrem fattigdom. I de fattigaste delarna av Afrika lever varannan människa på mindre än en dollar om dagen. Över 30 000 barn dör varje dag av fattigdomsrelaterade orsaker. Av de som lever i extrem fattigdom är sjuttio procent kvinnor. Kunskap och utbildning är en nyckel till varje individs utveckling, men trots det går över hundra miljoner barn inte i skolan. Fortfarande är nära en femtedel av jordens vuxna befolkning analfabeter och drygt två tredjedelar av dessa kvinnor. Utvecklingen går åt rätt håll, men med dagens takt kommer inte alla millenniemålen, som syftar till att halvera fattigdomen i världen, att nås till 2015.

Om vi med framgång ska kunna bekämpa fattigdomen måste miljöproblem, migration, handels- och säkerhetsfrågor ses som integrerade delar av utvecklingsagendan. Globala utmaningar kräver gemensamma ansträngningar.

Vägen ur fattigdom går via ekonomisk tillväxt och handel. Utvecklingsländerna måste få ökat tillträde till den internationella marknaden och makt över sina resurser och inkomster. Det stödjer framväxten av ett livskraftigt näringsliv och lägger grunden för hållbar utveckling och tillväxt. Den absoluta merparten av ekonomiska flöden till utvecklingsländerna utgörs numera av exportintäkter, privata kapitalinvesteringar och remitteringar. Summan av remitteringar, det vill säga pengar som migranter skickar hem till sina ursprungsländer, uppgick enligt Världsbanken till mer än dubbelt så mycket som det officiella biståndet till dessa länder. En framgångsrik politik för global utveckling får därför inte stanna vid att handla om bistånd. Den måste handla om välstånd. För att vinna kampen mot fattigdomen behövs mer frihandel, fler entreprenörer och bättre idéer, mer kunskap och mer internationell samverkan.

En friare världshandel har möjliggjort för företag i fattiga länder att i större utsträckning delta i globala värdekedjor, och för enskilda människor att lyfta sig ur fattigdom. Ökade inkomster och större ekonomisk frihet kommer miljontals människor till del, men den ökade handeln skapar också en ökad sårbarhet för ekonomiska förändringar i omvärlden. Den ökade handeln medför också ett större behov av att säkerställa goda arbetsvillkor för människor i låg- och medelinkomstländer. Samtidigt har den informations- och kommunikationsteknologiska utvecklingen gett allt fler människor i fattiga och ofria delar av världen tillgång till ökad kunskap och nya möjligheter att påverka sin egen situation och omvärld. Utvecklingen för de allra fattigaste länderna har dock varit långsam, och ojämlikheten inom dessa länder har ökat.

5.3 Biståndet som stöd till utveckling

Sveriges internationella bistånd inleddes för mer än 50 år sedan. Sedan dess har världen förändrats i snabb takt. Fattigdomen har minskat snabbare än någonsin tidigare, samtidigt som världens befolkning har ökat. Den mer gränslösa världsekonomin har skapat välstånd men också nya utmaningar. På miljö- och klimatområdet har nya och stora utmaningar tillkommit. Demokrati och mänskliga rättigheter har under samma period blivit allt mer globalt accepterade som värdegrund. Dessa förändringar i världen skapar nya utmaningar och förutsättningar för utveckling. Förändringarna innebär också att biståndets förutsättningar och möjligheter i grunden har förändrats. För att biståndet ska vara framgångsrikt och skapa resultat behöver det fortsatt bygga på länders eller aktörers egna ansträngningar. På så vis kan biståndet skapa förutsättningar för utveckling.

Sverige har ett moraliskt ansvar att arbeta för att utrota fattigdom och förtryck, att bistå människor i kriser, katastrofer och konflikter med ett starkt humanitärt engagemang som räddar liv och lindrar nöd. Det målet är långt ifrån uppnått. Sverige ska därför ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. 2007–2013 avsatte alliansregeringen varje år 1 procent av bruttonationalinkomsten till bistånd. Det gjorde Sverige till en av de mest generösa givarna i världen.

Vi utgår ifrån och värnar OECD:s (Organisation for Economic Cooperation and Development) biståndskommitté Dacs (Development Assistance Committee) definition av bistånd. Denna anger att bistånd (official development assistance, ODA) är flöden från offentlig sektor med det huvudsakliga syftet att främja ekonomisk utveckling och välstånd i fattiga länder och med ett gåvoelement om minst 25 procent. Svenskt bistånd ska gå till de länder som klassas som ODA-mottagare enligt OECD/Dacs kriterier.

Till grund för vårt engagemang för att förbättra biståndspolitiken ligger tron på alla människors rätt till frihet, trygghet och rättvisa och övertygelsen om att utveckling ytterst drivs av människors egen vilja och förmåga. Vi ser att biståndets uppgift är att bidra till att skapa förutsättningar för människor att lyfta sig ur fattigdom och förtryck. Biståndet är ett av flera viktiga verktyg för regeringen i arbetet för att nå målet för Sveriges politik för global utveckling – en rättvis och hållbar global utveckling. Biståndet ska bidra där andra flöden inte förmår åstadkomma resultat och måste hela tiden anpassas till förändringarna i omvärlden. Biståndsinsatser kan göras i samverkan med näringslivsaktörer och ha en viktig roll för att utveckla marknader.

Ett effektivt bistånd kan inte bara bygga på god vilja, utan måste leverera verkliga resultat. Vi har en hög ambition för biståndet; därför kräver vi en ansvarsfull hantering av biståndsmedel. Det innebär högt ställda krav på ekonomisk styrning och rapportering, kamp mot korruption i både biståndsorganisationer och samarbetsländer och en beredskap att agera kraftfullt mot missförhållanden. Vi ska våga prioritera och se till att de svenska biståndsmedlen ger ett mervärde och skapar bäst förutsättningar för utveckling.

Vi ska ta fasta på kopplingen mellan säkerhet och utveckling. Avsaknad av fred och säkerhet är ett av de största hindren för att minska fattigdomen i världen. Majoriteten av de allra fattigaste länderna är samtidigt konfliktdrabbade. Krig och konflikt och det våld som följer i deras spår hotar människors omedelbara säkerhet och överlevnad, men de indirekta effekterna i form av utebliven ekonomisk och social utveckling är också allvarliga. Inget fattigt land som drabbats av konflikt eller sönderfall har ännu nått något av millenniemålen.

Sverige bör därför fortsätta att fokusera en stor del av sitt bistånd till konfliktdrabbade länder och de länder som just lämnat detta stadium. I de flesta av dessa länder krävs det både fredsfrämjande insatser och långsiktiga utvecklingsinsatser. Genom att skapa säkerhet skapas den stabilitet som är en förutsättning för utveckling. Att bekämpa fattigdom genom breda fredsinsatser är effektiv biståndspolitik. Sverige bör också på detta område vara ett föregångsland och verka för att civila och militära resurser används i koordinerade insatser samordnade av FN eller regionala organisationer som Nato, EU och AU.

5.4 Ett starkare stöd för kvinnor och barn

Svenskt bistånd ska bidra till ett jämställt samhälle. I ett jämställt samhälle har kvinnor och män, liksom flickor och pojkar, lika rättigheter, villkor, möjligheter, inflytande och makt att själva forma sina liv och att påverka samhället. Frånvaron av våld mot kvinnor och flickor är en förutsättning för detta. Ökad jämställdhet är därför ett mål i sig.

Utvecklingen i de flesta länder är helt avhängig hur potentialen hos kvinnor och tas till vara.

Att kvinnor förvägras sina grundläggande fri- och rättigheter är ett av de största hindren för utveckling och tillväxt. Rätten och tillgången till utbildning för flickor och kvinnor är helt avgörande och de måste garanteras detta på samma villkor som pojkar och män.

Likaså måste kvinnor och män garanteras samma rättigheter i ekonomiska frågor.

I Afrika är till exempel åtta av tio bönder kvinnor men de äger ytterst sällan marken själva. Det innebär att de har mycket små möjligheter att få lån eller utveckla sin verksamhet och på så sätt lyfta sig ur fattigdom.

Mödra- och barnadödligheten omfattas av FN:s millenniemål och är en tydlig indikator på ett lands utveckling. Sverige har ett ansvar att bidra till fattiga länders uppfyllande av dessa och övriga mål. Målen om kraftigt minskad mödra- och barnadödlighet, samt flera av de andra målen, kommer inte att uppnås till 2015.

Sverige ska bli världsledande på att skydda och främja kvinnors och barns rättigheter och möjligheter. Jämställdhetsperspektiv och särskilt fokus på kvinnors och flickors rättigheter ska därför präglade utformningen av all utvecklingspolitik.

Det svenska biståndet ska bland annat verka för stärkande av kvinnors politiska deltagande och inflytande, utbildning, kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Ett effektivt jämställdhetsfrämjande arbete behöver riktas till såväl kvinnor som män i syfte att förändra institutioner och samhällsstrukturer. Könsförtryckande beteenden ska synliggöras, kvinnors och flickors praktiska behov och långsiktiga strategiska intressen ska uppmärksammas och främjas. Män och pojkar behöver ökad kunskap om, och respektera, kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter.

Då krävs också att vi ställer tydliga krav på våra samarbetsländer – kultur, religion och tradition kan aldrig motivera avsteg från principen om jämställdhet, icke-diskriminering och alla människors frihet och lika värde. Vi vill vidareutveckla det internationella samarbetet på detta område och gå från ord till handling. FN:s resolutioner om kvinnors ställning, bland annat 1325 och 1820, ska genomsyra vår politik på detta område.

5.5 Biståndet som verktyg för demokratin

Politisk frihet frigör krafter för social och ekonomisk utveckling. Vi vill därför utöka Sveriges förmåga att genomföra demokratibistånd och ser det som ett viktigt bidrag till att skapa en friare värld. Det handlar om att stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner och stärka rättsstatens funktioner i mottagarländerna. Insatser för att bidra till utbildning av politiker, tjänstemän och journalister är också centrala i detta arbete. Det partinära samarbetet med fokus på att stödja utvecklingen av demokratisk delaktighet och demokratiska partistrukturer spelar en viktig roll för att utveckla starka flerpartisystem i mottagarländerna.

Vårt bistånd ska ställa krav på respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Vi ska stödja de individer som tar stora personliga risker genom att arbeta för dessa värden. Sverige bör därför erbjuda långtgående stöd och skydd för oppositionella, journalister, nättaktivister och andra nyckelpersoner i kampen för en friare värld.

Sverige kommer aldrig att kunna göra allt överallt, men vi har ett ansvar att maximera effekten av våra bilaterala utvecklingsinsatser i samordning med andra givare för att åstadkomma en effektiv ansvarsfördelning och verkliga resultat. Sverige ska också bidra till effektiviseringen av EU:s utvecklingssamarbete och ha en tydlig röst i det internationella utvecklingssamarbetet. Genom aktivt arbete i dessa sammanhang bidrar Sverige till en mer rättvis och hållbar global utveckling.

5.6 Nya utvecklingsmål – bortom 2015

2015 är det år som millenniemålen ska vara uppfyllda. Målen har inneburit att många länder – såväl låg- och medelinkomstländer som rika länder – har bidragit till kraftansträngningar för att minska fattigdomen i världen. Som följd av dessa ansträngningar och den ekonomiska utvecklingen i många låg- och medelinkomstländer har antalet människor som lever i extrem fattigdom halverats sedan 2000.

Trots enorma framsteg är dock fattigdomen fortfarande utbredd och framstegen mot vissa av millenniemålen är långsamma. 1 miljard människor lever fortfarande i extrem

fattigdom, den humanitära situationen i världen har förvärrats allvarligt och fler människor än någonsin är på flykt. Hälsosituationen i världen har förbättrats men varje år dör miljontals barn av sjukdomar och näringsbrist. Stora utmaningar finns när det gäller att minska mödradödligheten i världen och även rörande kvinnors och ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa (SRHR). Kvinnor har alltså en markant sämre ställning på arbetsmarknaden vilket är ett av de största hindren för ekonomisk utveckling. Miljöförstöring och klimatförändringarna riskerar att öka fattiga människors utsatthet.

Lärdomarna från arbetet med millenniemålen och kunskapen om de nya utmaningarna som tillkommit under senare år måste under 2015 föras in i det viktiga arbetet för att skapa en global utvecklingsdagordning efter millenniemålen, den s.k. post 2015-agendan.

Sverige ska fortsatt aktivt bidra till en ambitiös och bred post 2015- dagordning för att utrota fattigdom och främja hållbar utveckling. De mellanstatliga förhandlingarna förväntas inledas under början av 2015. Sverige ska då aktivt delta i EU-arbetet för att säkra genomslag för de svenska prioriteringarna. Bland svenska prioriteringar för hållbar utveckling ska återfinnas demokratisk samhällsstyrning, frihet från våld, jämställdhet och kvinnors egenmakt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, samt klimathänsyn och att mänskliga rättigheter ska genomsyra dagordningen. Sverige ska verka för att post 2015-dagordningen ska bidra till en mer samstämmig politik för global utveckling och på ett balanserat sätt integrera de tre dimensionerna (social, ekonomisk och miljömässig) av hållbar utveckling.

5.7 Global migration och utveckling

EU:s globala ansats för migration (EU Global Approach to Migration) utgör EU:s strategi för samarbete med tredjeländer på migrationsområdet.

Målsättningen är en heltäckande och integrerad ansats som inbegriper samtliga migrationsrelevanta områden i de yttre förbindelserna samt, genom ett samstämmigt agerande mellan berörda politikområden (framför allt invandrings- och asylpolitiken, utrikespolitiken, utvecklingsarbetet och sysselsättningspolitiken), hantera migration på ett effektivt, rättssäkert och humant sätt. Regeringen bör aktivt verka för att denna ansats blir verklighet i alla delar.

Den globala ansatsen genomförs i dialog, samarbete och partnerskap med ursprungs- och transitländer inom områdena laglig migration (inklusive viseringspolitik), olaglig invandring (inklusive människohandel, återtagande), migration och utveckling

(inklusive cirkulär migration), asyl, skyddsfrågor och återvändande. Den globala ansatsen antogs i december 2005 och hade inledningsvis fokus på Afrika och Medelhavsområdet. Sedan 2007 tillämpas den globala ansatsen även i samarbete med EU:s grannländer i öst och sydöst och är idag en mycket viktig del av EU:s externa politik.

Ett av de viktigaste instrumenten för att förverkliga politiken är att EU skapar så kallade mobilitetspartnerskap med länder i vårt närområde. För närvarande har sju sådana partnerskap ingåtts, med i tur och ordning Kap Verde, Republiken Moldavien, Georgien, Armenien, Marocko, Azerbajdzjan och Tunisien.

Mobilitetspartnerskap underlättar rörligheten för medborgare i såväl EU som berörda länder och ger samtidigt möjligheten att bygga upp migrationskompetens vilket gynnar stabiliteten i relationen mellan EU och partnerstaten. Regeringen bör aktivt verka för att öka och bredda antalet stater med vilka EU ingår mobilitetspartnerskap samt löpande återkomma till riksdagen med regelbundna rapporter om hur de olika samarbetena fungerar.

Karin Enström (M)

Hillevi Engström (M)

Sofia Arkelsten (M)

Margareta Cederfelt (M)

Göran Pettersson (M)

Tobias Billström (M)

Ulrika Karlsson i Uppsala (M)

Hans Wallmark (M)